

איזהו מקומן פרק חמישי זבחים

הן ל' יסוד למזבח של עולה . פירש בקונטרס כל דמים הניתנין על מזבח החיצון טעון שפיכת שירים ליסוד ומאוס דבעולה לא כתיבא שפיכת שירים יסוד אילתריך למילף הכא או אינו מדבר כלל בשירים אלא למזבחה של עולה יהא ה' ליסוד לחמילת דמים שיהי מתנות של כל הזבחים כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל ו' כו' וקרא לא אילתריך לחמילת מתנות כנגד היסוד דמקל וחומר דשירים על חטאת אהו אלא על כרחיך להאריך שירים ליסוד לכל הזבחים אהי קרא כן פירש בקונטרס וקשה לעיל בפרק ב"ט (דף לו.) נפקא לן מקראי אחרוני מדם זבחין ישפך ולרבי מנחם וטפי מה ליה לאיתויי הך דרשא ו' דלעיל על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית להו הך דרשא וקרא דלעיל * מייחוי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהלא עבוד קשה דלקמן בסוף פירקין (דף טו:) ילפינן גוואי לבראי ודבראי גוואי הא און ליסוד לפנימי ענמין יסוד בחמילת מתנות כבוד מעשר ופסח בגזירה שוה דזריקה זריקה מעולה ולמה לי חיפוק לי בקל וחומר דרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ומה שירים שאין מפריין כו' כי הכי דילפינן מהאי קל וחומר עולה ושלמים וכי חימא משום דשייכי בכפרה יותר מבור שזאל בא חובה נילף בקל וחומר כי האי גוונא ומה שירים שאין מעבדין טעונין יסוד חמילת *עולה שמעבכת אהו דין שטעונה יסוד ועוד שירים טעונין יסוד מהאי קרא או מקרא דלעיל חמילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אחיה זריקה מעולה אמאי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הלא כולהו מקל וחומר דהכא אהו ובהו ליה למימר אהיה זריקה וזריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר הוה ובעולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה הא חמילת מתנות מקל וחומר ה' וקרא אהי לשירים ליסוד ובקונטרס דהק לקמן ופירש דכדי נסבה ועוד קשה היכי עביד קל וחומר משירים נימא חטאת תוכיח ה' שמכפרת וזינה טעונה יסוד אהי אביא כל החמילת דמים מחטאת ה' ויש לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליכא למימר יסוד ככולהו ועוד אמרינן לקמן בפירקין (דף ע"ג:) גאמר סביב בחטאת גאמר סביב בעולה ופירך אי מה חטאת ארבע מתנות על ארבע קרנות אהי עולה טעונה כו' (הוה) אמרה עולה טעונה יסוד מהיכן פשוט לו בעולה טפי מבחטאת הא בחטאת נמי איכא ק"ץ דעולה ועוד העוף שהיתה נעשית על קרן מזרחית דרומית כדלקמן (ס"ט) אמאי לא תהא טעונה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת העוף שאין מפריין טעונין יסוד חמילת עולה שמכפרת אהו דין שטעונה יסוד ומפרש רבינו חיים דמקרא דהכא ליכא למילף שפיכת שירים י' למים החיטויים אלא לעולה דווקא כדמפרש בקרא וקרא דודם זבחין ישפך (דברים י"ג) לא אהא אלא לגאכלין דכתיב בספיה והבשר תאכל וכן והבשר בדם כתיב בחטאת העוף הגאכלת *וקרא דאל יסוד מזבח אהא לאשמעינן בעולה שיש לו תורה יסוד י' (או אינו כו') כלומר חמילת החטויה של עולה יהא כנגד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע חמילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים והדר אמר דילמא כתיב מזבח דלא חימא חזקפה דיסוד אלא אגנו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אהי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגנו ואם כן על כרחיך לשירים של עולה דליהו איסוד קאחי ד' ומהאחא אחיה חמילת עולה בקל וחומר משירים ידיה אכל משירים של חטאת לא עבדינן קל וחומר *בחמילת דמים בקרבן אהר כי על שירים של אותו קרבן עלמנו גמרינן חמילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אהו בג"ש זריקה זריקה מעולה כו' כבוד מעשר והא דבעי לקמן (דף מ"ו.) אבבור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאהר שפירש כל הקרבנות קבעי כבוד היסוד מנא לן ה' וקאחיה זריקה זריקה מעולה אכולהו אכל מקל וחומר (דחטאת) לא אהי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אהי אלא לגווי דיסוד דקאמר אגנו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אהיה קל וחומר ומיהו קשה לתנא דברינן ביה שמהי (ע"ל דף נ"ג.) דדריש הו' שפיכת במעשר ופסח מודם זבחים ישפך מנא ליה יסוד אלא כתיב בהו זריקה *ואחיה קשה לי כי הכי דילפינן חמילת עולה מקל וחומר דשירים ידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לחמילת דמים משירים ידיה דהאי מודם זבחין ולמה לי לקמן למילף כבוד מעשר בגזירה שוה מעולה וכו' דלקמן דקאמר ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש"י וגם אינו מהוירך אמרת עולה טעונה יסוד מהיכא פשוט לו יותר מחטאת ויש ליישב פירוש זה דחמילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משירים י' ידיה אלא מקרא דאל יסוד מזבח העולה ידעינן חמילת דמים ליסוד ומזבח דמיומר לגג לא אילתריך דמקל וחומר אהי אהי כן דרשין מניה לשירים ליסוד אכל קל וחומר לא אהי כלל אלא לגנו היכא דכתיב יסוד השתא אהי הכל שפיר אהי קשה קשה דדרשינן מן הפסוק תרתי מילי חמילת דמים ומיחורא דמזבח דרשינן שירים י' ואימא לשירים לחורא אהי ויש לומר דקודם יש לי להעמיד פשטא דקרא דחמילת מתנות והייחוד לשירים . י' כרוך . ויש עוד לפרש בע"א קל יסוד למזבח של עולה שכל חמילת מתן דמים שעל מזבח העולה יהו כנגד היסוד כר מחטאת דכתיב כן בהדיא קרנות דגזירת הכתוב הוא או אינו אלא מזבח של עולה יהא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות ופירך מי כתיב פה ליסוד העולה דמשמע עולה דווקא מזבח העולה כתיב דמשמע כל דמים של מזבח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מזבח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג אהי בקל וחומר והאי קל וחומר לא אהי אלא לגווי דיסוד דקאמר קרא אגנו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח ומסיק חן יסוד למזבח של עולה והא דלריך לקמן גזירה שוה דזריקה זריקה מעולה זריקה מעולה מתן דמים ליסוד מדרשא כן למזבחה של עולה לא ידעינן אלא דומיא דעולה שהו דורון ומכפר לאשוקי כבוד מעשר ופסח אי נמי דומיא דעולה דשתי מהנות שהן ארבע ואפילו ילפינן שירים ידיהו ליסוד מודם זבחין ישפך או מדרבי מכל מקום חמילת דמים לא ידעינן בקל וחומר ג' משירים לא אהו דאיכא למימר חטאת תוכיח ולקמן דקאמר אמרת עולה טעונה יסוד משום דשיקר קרא בעולה כתיב ואם תאמר אכתיב ד' לא דרשינן מתן דמים ליסוד מודם זבחין ישפך הא לא כתיב בהו זריקה ומנא לן ה' יסוד וכי חימא מבינין אב דכבוד אהי כן חיפשוט דדבר הלמד בגזירה שוה חור ומלמד בבנין אב ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שוה ה' בחמילת עולה ורבי חמילת מתן דמים ליסוד מדרשא כן למזבחה של עולה כולן שבחמנה אחת כו' איתנהו במעשר ופסח ומיהו עולה העוף לא אהיה דלא מיירי קרא אלא בזבחים ואם תאמר דלקמן (דף ע"ג:) מפרש דקדן דרומית מזרחית לא היה לה' יסוד לפי שלא כהן היה בחלקו של עולה ונכנסת לחלקו של בנימין למאן דאמר ירושלים לא נתחלקה כהן (הכי גמרינן מההיא) ברייתא דרעוטה כדמכוח ב"ק דיומא (דף ע"ג.) דאם כן לכוליה מזבח היה לו יסוד מזבח ומהו אהי כן כל בני קרתי למה לי ל' הא אין מזבח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קדשי קדשים (דף ע"ג.) דכבש ויסוד וריבוע מעבדין ומהו אהי' למאן דאמר לא נתחלקה הכי ל' גמרינן דלא היה לו יסוד ולריך לדקדק לקמן * דבעי למימר רבי יהודה אהי דמים שיכול לזרוק על הרגפה מאי עביד ליה להכי קרתי דמוכחי דעולה טעונה יסוד וגג יסוד ל' ויש לומר דקודם דקדיש דוד הרגפה או אהי נעקרה הרגפה סמוך למזבח או לא קדיש עד ארבעית התואו: * דרבי גרסינן מאשר פתח אהל מועד נפקא . ואף על גב דדרשינן ליה ליסוד מערבי תרתי שמע מניה לג' : [ש"ל ע"א] (* ג"ל לייחוי אהי ישמעאל כו' [א"ר ע"ג.]

[ג"ל ז"ק לעיל ע"ל ר' ישמעאל דפליגי שהרי אהי ליה הך דרשא וקרא דלעיל לייחוי על רבי דהכא] . ויהא על כן דרשא דלעיל ר"ש

ח יסוד למזבח ישר עורכהו דאי סלקא דעתך כדכתיב , דגני רמה לי ה' קרא לשירים שירים הא בראי עביד להו, וכי חימא מיפך דבראי

הכי גרסינן אל יסוד מזבח העולה חן יסוד למזבחה של עולה ה' ואי סלקא דעתך כדכתיב הני למה לי *קרא לשירים] שירים הא בראי עביד להו וכי חימא דאפך מיפך גוואי הא און ליסוד לפנימי ענמין או

ג"ל ז"ק קרא לשירים הא בראי כו' וכ"כ רבי אשיך

ר"ל ש"ל

ג"ל ז"ק או אינו אלא מזבחה של עולה פסח ליסוד וקרא דאל יסוד מזבח כו' [מורה יסוד עלמא]

חמילת דמים ד' ז"ק אהי כי אהי משירים של כו' ז"ק

ז"ק ע"ג

וש"ל קשה ז"ק

ג"ל וכיטו מעשר ופסח

כ"ל ז"ק אהיה ברייתא [ש"ל ע"ג] וז"ל לא גמרינן כההיא ברייתא כו' א"כ (כוליה כו' יסוד וא"כ

[ש"ל ע"א]

ע"כ ואינו אלא למזבח של עולה תהא יסוד כלומר כו' ס' א' ופירך או אינו כו' כלומר : [ד' קאחי והשתא איתא י' ד' משירים ידיה . תו' אכל משירים כו' בחמילת דמים לקבין אהר כי אם משירים של אותו קרבן כו' מתנותיו אהי כו' ונא' [טו] מנא לן וקאמר איתא זריקה : [טו] דדריש מתן דמים ואימורין במעשר ופסח מודם כו' פק' דשירים רידת ה' : [טו] משירים ידיה אלא מקרא דאל יסוד העולה חמילת מזבח נפקא : [טו] ואימא לשירים לחורא אהי כו' שירים אל יסוד אהי : [טו] חמילת מתן דמים ליסוד מדרשא כן למזבחה של עולה כו' שווא דרווח ומכפר חמילת שוה נפקא : [טו] כן ב' ויתחלה דמים משירים של אהו : [טו] אהיה תנא דרביש מתן . חמילת לא דרשינן נפקא : [טו] ומנא לן כנגד יסוד : [טו] ג' ב' בחמילת כבוד : [טו] ואחי מעשר . חמילת ואיתנהו נפקא : [טו] אלא היתה בחלקו של שורף דרעוטה יוצאה : [טו] לא נתחלקה בלא אהיהא ברייתא דרעוטה יוצאה כדמכוח כו' : [טו] למה לי לאשמעינן דעולה שטתה יסוד הא : [טו] אהי נמירי : [טו] יסוד . תו' וי"ל דקדמין כו' לזכות אי לא קדיש עד ארבעית התואו . ע"כ : [טו] ש"ס ד"ס אין מקרא יבא מדיי שפשוט דמשמע דודו מזבח החיצון וליכא למימר דעולה להכי הוא דתנא ומנא יסוד מערבי ד"ל דא"כ כדכתיב אשר לפני אהל מועד או אשר בחצר סמי ת"ל פתח ש"ס ליסוד מערבי כדאמרי' לקמן . תר"ג :